

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 1. Oktoberben 1788.

Minden-féle elegyes Hadi-környülállások.

A zon *Khotzim Vára*, mellyet már mi Ujság-
írók egynéhányszor minden puska-szó-nékül
meg-vettünk, de senkit mind eddig belé nem költöz-
tettünk vala, már most az ötet ostromlott Seregtől
nem tsak meg-vétetett, hanem a' Felséges Tsászári
kétfejű Sas-is abban fészket rakott és belé-költez-
kedett; mellyet, — hogy? mikor? és mi módon
vettünk-meg? hátrább a' hadi-tanátstól ki-adott tu-
dosításokban mint bizonyosít ugy olvashatjuk. — —
Miénk hát már valahára tsak ugyan *Khotzim Vá-*

ra! 's már most Hertzeg Kóburg, az Oláh-országi már meg-telepedett széleken, nyomúl az edgyesült Orosz Sereg mellett vele edgyet-értő Vezér' *Elmptel* edgyütt edgyik felől, a' Bánátban Sáska módjára elterjedett hivatlan Vendég háta-megé, más felől pedig *Laudon*; és ha ezen *Egyiptomi*, *Asiai*, és Itten tudja honnan öszve-gyült sok völgynek hollójit szerentséfen Kalitzkába kerithetik, mely eránt táplál a' reménység, ezek közzül igen kevés fog a' magatéli félszkébe vissza-költözni. — Mig e' lenne pedig, bizonyos tudósításból irhatjuk, hogy a' mi féltöbb hadi-dolgaink már *Temesvárig* hátráltak. — A' F. Császár, *Ferentz* fő Hertzeg, mind friss egészségben vagynak, és F. M. L. *Vartensleben* Urnak tsak ruhája sebesített vala-meg a' napokban, és teste minden sezelem nélkül maradt.

Ezt írják a' Párisi Levelek 10-dik *Sept.* „ Már egynéhány napoktól fogva közönségesen foly itten azon hir, hogy a' R. Császári Udvar, a' mi Udvarunktól a' frigy-kötés ereje-szerént ígért 24-ezerből álló segittséget kívánta legyen, és hogy ezen Sergek az *Austriai Belgium'* őrizetére maradván, az ott lévő Császári Sergeknek másútt kívánná ő Felsége hasznokot venni. Már most itt azt erőlitik, hogy a' *Szt. Omernél* öszve-gyült Frantzia Sergek *A. Belgiumba* fognának menni. Mennyi igazság lehessen ezen *Párisi* Tudósításban, a' még nem engedi magát tölünk meg-határoztatni; de kivált-képpen való az ezen Tudósításban, hogy a' *Szt. Omeri* próba Táborra olly véghetetlen sok ágyuk és más kemény hadi-készületek költetnek, mellyek egy nyári próba Táborra éppen nem láttatnak szükségesnek.

Berlin 9-dik Sept. A' múlt Pénteken a' fő Kormányzó Ur *Möllendorf* mind a' két titkos Tanátsbéli Minster *Finkenstáin* és *Hertzberg* Urakkal együtt egész fél-nap tanátskozáának, melyből a' Berliniek azt hozzák-ki, hogy itten nagy fák vagynak mozgató-félben. — A' 2-dik Sept. *Vársóvból* jött tudósítások pedig azt a' hirt hozták, hogy a' *Nagy Lengyel-országban Szrodában* tartott Ország-gyűlésé igen nyughatatlanúl ment légyen véghez. Két Nemes emberek magokat itt meg-lőtték, és egynéhányoknak ujjok és orrok metzetett légyen-el. Itt megint minden fel-zavaradott azóltá, miolta észrevették, hogy a' Vajdaságok egy minden órán esendő nagy változást várhatnak magokra és s. t.

Egy Német Levélből illy nevezetes Tudósítást olvashatunk: „Az ez-előtt a' *Londoni* Udvarnál rendkívül való Pruszszus Királyi-követségben volt Gróf *Lusi*, mivel született Görög lévén a' Török 's más nyelveket jól érti, Konstantzinápolyba követségbe küldetik, mely követségnek fontos okát gondolják némellyek. — A' Felséges Császár 100 aranyokat tett vala-fel annak jutalmúl, ki a' *Veterániai* Barlangban lévőknek eleséget fogna vinni (mikor még oda benn valának) ezt egy *Pálfi János* Sergebéli Hadnagy tökéletesen véghez vivén, nem tsak a' 100 arannyokat nyere-el, hanem azon-kivül ő Felsége Kapitánynak-is tenni méltóztaték.

A' Felséges Császár Novemberben Bétsbe várattik. — *Kotsa*, az a' híres Szabad-sereg Vitéz Vezéte, melly olly szörnyű dolgokat vitt vala a' maga Sergevel véghez, nem a' Török fogságba esett, s'

mint erről sokan vélekednek vala, hanem 400-ad magával életét áldozta-fel, minekutánna a' Törökök közzül 800-at tsak az akkori utólsó tsatájában megfoltzott vólna az élettől. Ennek teste fő nélkül találtatott-meg a' tsata piatzán testvér öttisének vég-hetetlen gazdagságot hagyott maga után. — Már most megint újra elevenedett azon hir, hogy minden F. Tsászári és Királyi Birodalomban lévő utzát seprő és hajót húzó Rabok, akár Vének, akár ifjak légyenek ezek, fegyvert fognak, 3 Regemen-tekre osztatnak és ők-is az ő büntetés járma alatt lévő hibás életeket a' Birodalom hálsznáért a' *Mahumed*' kotzkájára fogják vetni, olly fel-tétel alatt, hogy a' kik közüllök hiven szolgálnak és meg-ma-radnak, nem tsak szabadságot nyerjenek, sőt a' magok meg-külömbezettések-szerént jutalmat-is várhas-sanak. Vagynak illyetén rabok a' F. Ts. és Királyi Birodalomban (azt írja egy Iró) mint egy 40-ezeren, kiknek, egy ollyan fene ellenséggel való háborúban, mint a' Török, nem tsak jó hasznokat lehetne venni, hanem ezek által, olly helyen, hól a' veszedelem, a' nagyobb veszedelemnek el-kerülése végett, bizonyos, sok jó életű hazafiakat 's katonákat lehetne meg-tartani. Ugy hirlelik, hogy ezeknek Tisztjeik lésznek azon vólt Tisztek, kik bizonyos büneikért tsúfoson küldettenek vala-el külömbb külömbb-féle Sergektől, és a' kik most magok önként szolgálatot infálnak; de a' kik a' magok rangjok és Vitézségek-szerént, szintén olly hadi jutalmot fognak venni, mint más Tisztek. Ezen hirtől egy rövid következő idő fog bizonyosságot tenni.

tenni. — Ha az igazat meg-kell vallanunk, *Novival* és *Grádiskával* éppen ugy vagyunk ; mint vóltunk *Dubitzával*. Hányszor nem kürtöltük -ki *Dubitzát* hogy meg-vettük? 'S azonban *Dubitza* fokáig *Dubitzának* maradt. *Novi* ugyan környül van véve a' *Laudon* Sergeitől; de akár mit mondjanak a' *Tudositások*, bizonynyal nem tudjuk, meg - vétetett é vagy nem? *Grádiska* pedig ugy meg - van erő - sitve eleséggel és minden hadi - készülettel, hogy ahoz nem tréfa nyúlni; és ezt a' *Törökök* annál inkább óltalmazzák, mennél nagyobb közösülése vagyon ezeknek *Belgráddal*, és mennél, nagyobbban könnyebbíttené ezeknek meg - vétele *Belgrádnak* meg - vételét. — — *Belgrád* pedig, a' mint iratik, minden eleségbéli dolgokkal és erősséggel ugy meg - rakatott, hogy ott a' *Török* nem koplal, a' mint irtúk vala. A' *Belgrádi Abdi Basfa* pedig 10 - dikén *Septembernek* a' *Nagy Vezértől Seráskier* *Basának*, az az *Feldmarfálnak* tétetett, és a' *Törökök* *Belgrád* körül igen nagy számra szaporodtanak. — Azok az emberek, kik a' *Török Birodalomnak* közepéről *Sirmiába* szökteenek, nem tudják elégé ki - befzéli az az igyekezetet, mely - szerént a' *Porta* magát a' jelen való háborúra minden ki - gondolható úton módon készíti. A' 14 ezrendős nevedékeny ifjaktól fogva a' 70 ezrendős öregekig mindenek kénytelenítettnek a' hadra; a' honnan az egész *Török Birodalomban* igen kevés ifjak találtatnak oda haza, és mi nem - is tudjuk, hány 100 - ezerből áll a' *Török Tábor*. — *Generál Brechainville* a' maga 7 - ezerből álló *Sergével* magát megint visszahúzza.

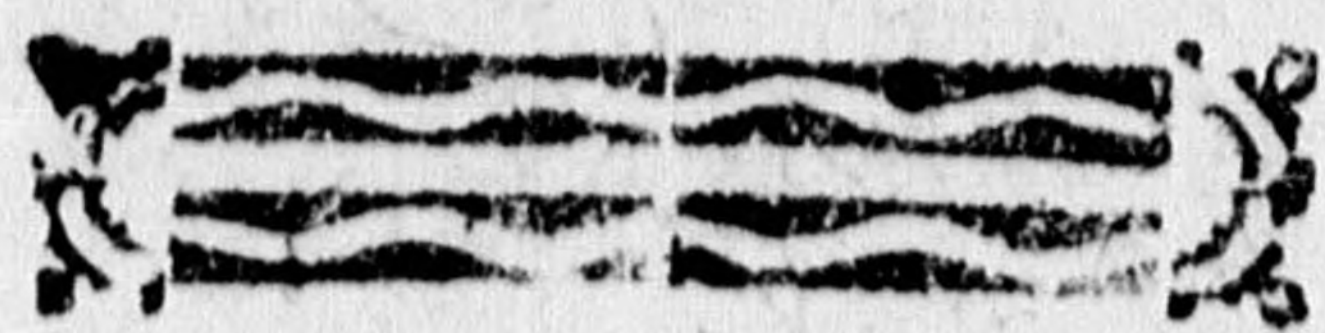

húzta Sept. 12-dikén, és az ellenség magát, a' mint a' *Moldovából* jövő hírek erősítik, egészen *Sáskáig* ki-terjesztette. — *Kersonból* velszük a' Levelet, hogy *Otzakov* szüntelen ágyuztatik; de *Feldmarfal Romanzov* azonban a' *Prúth* vize mellett meg-mozdúlhatatlanúl nyugszik, és az ostromnak ki-menetelére várakozik; azonban *Isten* tudja mit vár. — A' *Bánátban* a' mi *Fejér-népjeink* és *gyermekjeink* az *Országba* bejebb küldettek; a' férjfiaknak pedig fegyver és tüzi eszköz adatott kezekbe, hogy magokat valamint az ellenségtől úgy a' *tolvajoktól* óltalmazhassák. — *Gnrál. Pellegrini* ö *Flsgétől* *Feldmarfallá* és *Temesvárra* *Komendánsá* tétetett. — A' *Bétsi Német Tudósítások* -szerént, *Generál Fabri* meg mutotta, hogy néki okoson gondolkodván magát *Jafsiból* visszahívataljába visszahívataljába tétetett; de ő kivánnya a' maga szolgálatjából való el-botsáttatását.

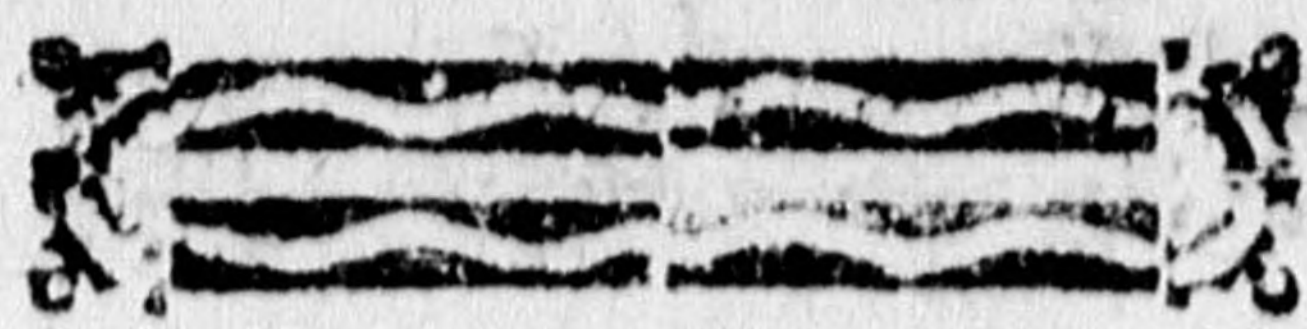
A' *Budai Ujság* levél-szerént, a' *Bánátusi* hírek és tudósítások még nem olyanok, hogy örömmel lehessen azokat olvasni. Még közönséges ütközet nem esett, mely-szerént az ellenség még a' *Bánátban* van, naponként terjeszkedik, és 100 faluknál többnek számtalan lakosait juttatott bújdosó köldulásra. — A' mi *Táborunk* *Káránsebestől*-is *Szakul* ig hátra húzódik, rész-szerént azért hogy a' *kő-sziklás* hegyek között, a' hol az ellenséggel meg-ütközni nem lehet, az ő apróság de véletlen ki-ütéseik által naponként ne-húljanak a' mi katonáink, rész-szerént azért, hogy a' *Törököket* a' térségre ki-lehessen tsalni, a' hol az ütközetre elegendő tágas-

ság lejeánd. — A' Török Fő Vezérnek táborostól Fő-szállása vagyon *Mehádiában*, maga a' Vezér lakik a' Komendáns házában, a' melyben nem régen Obester *Hibel* lakott vala; az ő Törökjei pediglen mind két-felől *Méhádia* mellett szállottak Táborba: ugy láttzik hogy a' Nagy Vezérnek előre elintézett szándéka ez: hogy a' *Seráshier* Basát Sergeinek jobb szárnyával a' hegyeken és azok között elő-nyomúl, a' mi Sergeinket nyughatatlanítja, (a' falukat rendre el-foglalja, azoknak lakosaiból a' kiket ottan talál, az ifjakot fogságra viszi, a' többit néhol nem bántja, néhol pediglen öfzve-martzangolja) de soholt közönséges ütközetre menni nem akar: a' bal szárnyával maga a' Nagy Vezér a' Duna melyékén fel-índul, és azután fordul bejebb a' Bánátnak térségére. Ezen előre elintézett szándéka a' Nagy Vezérnek a' miéinktől észre vétetvén, a' két baj vagy kár közüll a' kisebbiket választották, és erre nézve meg-engedték az ő mozdulásait foglalásait, míg ötöt a' síkra ki-tsalhatják. — *Versetz*ből Sept. 19-dikén írják, hogy az ellenség már *Ujpalánkát* és *Fejéregyházát* (*Weiskirchen*) el-foglalván, igen közel érkezett *Versetzhez-is*, és minden órán ezt-is el-is el-foglalhatja. *Ujpalánkának* el-foglalása előtt, Generál *Brechainville* a' maga 8-ezerből álló Sergével, az ellenségnek a' lehetőségig el-lent-állott; és a' *Moldava* nevü helység mellett fekvő Táborból lett kétszeri meg-támadást, mind a' szárazon mind a' vizen, a' *Harrach* Vasafoknak, és a' *Vurmzer* Húszároknak bátor Vitézsége hozzá járulván vissza-is vert: de minekutánna a' Nagy Ve-

zér 20-ezerből álló gyalog és lovas Serget, és 40 Sajkákot küldött volna ő ellene, hogy ezen feles ellenségtől körül ne-vétefsék; az ágyukot, hadi-akadályokat, és az éleségnek egy részét fel-szedvén, a' több részét pedig haszon-vehetetlenné tévén, ide *Versetzre* visszahúzza magát, és e' szerént foglaltatott-el *Ujpalánka*. Ha már az ellenség ide *Versetzre* bé-talál ütni, akkor Generál *Brechainville* innen-is hátrébb húzódik egészen *Dentáig*; és ott még egynéhány Regementekkel fog meg-szaporittatni, hogy ottan az ellenségnek ellent állhasson: innen *Versetzből* már az Afzszonyok és gyermekek bejebb költöztetnek az Országba, az itt maradott férjfiaknak pediglen fegyver osztatott, hogy a' tolvajok ellen, vagy ha a' szükség kívánja az ellenség ellen-is magokat a' mennyiben lehet óltalmazák. — *Lugosról Sept. 18-dikán költ Levél*: Ha a' mi hegyeinken 100-ezer Pruszsusok vólnának, legalább tudná az ember, hogy mint fenytékhez szokott katonák itt vagy amott jöhetnek-le a' hegyekről, és üthetnek mi réánk; de ezekkel a' Törökökkel sokkal más-képpen van a' dolog: mert a' hol ma azt gondolná az ember, hogy ezen meredek kö-sziklákon még a' vad-ketskék is alig járhatnának, már hólnap Sergesleg vagynak a' Törökök a' tetején, és ott jönnek-le a' hol ingyen sem lehetne vélni: egy szóval a' hegyek között sokkal inkább lehet a' sivatag bárdolatlan Néptől, mint a' mérték re lépő katonáktól félni; ezeket pedig a' hegyekről különben el-nem lehet kergetni, hanemha a' térségen elsőben egy ütközetben győzedelmeskedünk rajtuk.

tok. — A' Generál *Vartensleben* keze alatt valók miólta *Méhádiából*, *Fenisről*, *Arményesről*, rendre *Szlatina mellé* vissza-vonúltak, azólta máig-is az ellenségtől éjjel nappal nyughatatlanittatnak. Sept. 13-dikának éjtszakáján, a' *Stein* Sergéből való Obester Báró *Vernek*, 400 Törököt egy dombról, a hól igen alkalmas helyen meg-valának telepedve elkergetett, és ha az említett Obesternek némely legényei felette idején nem kezdetek volna tüzelni, és az-által a' Törököt álmokból fel-ebreszteni; tehát ezen 400 Törököt körül-vévén; mindnyájukat talám vagy el-lehetett volna fogni, vagy el-ejteni: de az igen eleve tüzelés által fel-ébredvén, és sok fegyvereiket és akadályaikot a' miénknek hátra hagyván, életeket szaladáással mentették. — Sept. 14-dikén a' *Tertzi*, *Durlach*, *Stein*, és *Volfenbüttel* gyalogjai, a' *Vürtemberg* és *Gréfen* lovagokkal edgyütt, az ellenségnek egynéhányszor meg-újított tsatáját állották-ki, és ámbár a' Törökök mindenkor több veszteségekkel verettek vissza, még-is részünkről-is sok kár esett, tsak a' sebeseinknek száma 300-ra megyen; de ezen tsatákban a' Törökök közüll leg-alább hozzá vetvén 600-an el-esenek: ezen tsatákban az ellenség fő-képpen a' tartalék (*reserve*) ágyufainkra ágyuzott, a' kiknek hol és hogy léteket, azok a' 60 szökevények jelentették vala-meg az ellenségnek, a' kik ezen napon mi töllünk a' Törökhöz által szöktenek vala. Ezen tsatákban gránátokot-is hajigált az ellenség a' miénk közzé, de azok el-aluván el-nem sültének. Az ágyuzás mind két részről minden naponként foly,

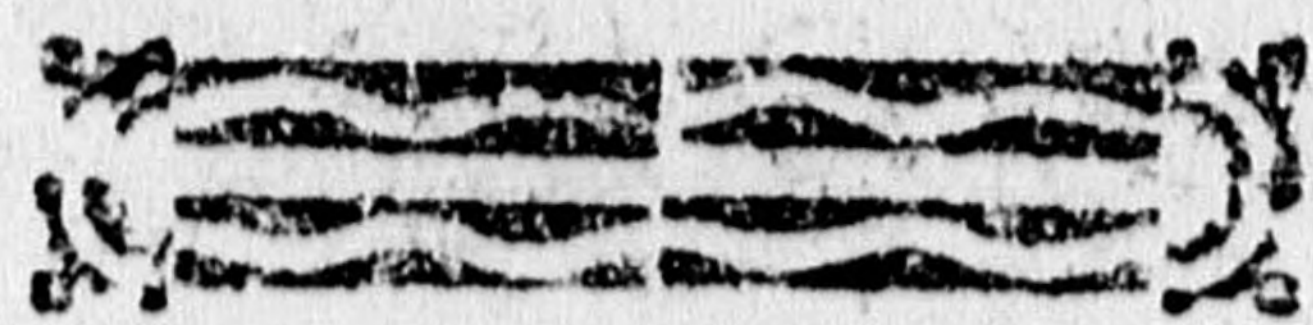

és tapasztaltatott hogy a' Törökök is most tzélra kezdetek löni; kétszég kívül némely jó ágyu igazgatókat kaptanak. — Sept 15-dikén 3 puska porral terhelt szekereinket az ellenség fel-gyújtotta, és ennek alkalmatofságával sok embereinket meg-mar-tzangolta és el-ejtette. Minthogy a' tsatázó Törökök szüntelen más nyugutt Sergek által fel-váltatnak, azért ök sem a' viadalbéli fáradság, sem álmatlanság miatt el-nem bádgyasztatnak; de a' mi Sergeink fel-nem tseréltetvén, hanem szüntelen vagy vigyázaton, vagy fegyverben, vagy viadalban lévén, nagyon el-gyengültek. Ez-is tapasztaltatott a' Törökök között, hogy midön ök, a' kietlen hegyeken tsatázni, portázni mennek, vagy a' mi örizeteinkre akarnak ütni, olyankor szagló kutyákat vislákot szoktanak magokkal vinni, mellyek által megtudják ha valahol les helyben vagy örizeten Sergeink vólnának: ugyan ilyen kutyák által szokták az erdőben, a' falukról el-bujdosott lakosainkot-is fel-keresni. — Horváth-országból *Petriniából* Sept. 13-dikán költ Levél-szerént, a' *Károlyvári* Kerületben egy osztály Hatánokokat a' Törökök meg-támodván, nagyobb részént le-appritották, és az ő Elöljárójokot Oberflájdinánt *Bajalitsot* fogságra viték. Eddig a' Budai Ujság Levélből: lássuk már a' Fő-hadi-tánáts jelentéfit, mely éppen mikor eddig irtuk vólna akkor érkezék kezünkhöz: nagyobb részént a' fennebb említett történeteket, és már valahára Khotzimnak fel-adását foglalja magában a' mint itt következik.

(*) *A' Fő-Tábornak Szállásáról Illova mellől* Sept. 20-dikán költ: Minek-utánna *Méhádiából* a' mi Ser.

Sergeink *Fenischre* visszafra húzódtak volna, mingyárt az iránt tétettek Rendelések, hogy az ellenségnek az *Almáfi* térségre bé-hatása meg-akadályoztassék; erre nézve Generál Gr. *Brechainville*, a' *Sáska* és *Moldava* között lévő hegyre rendeltetett, hogy a' Veteráni Barlangnak fel-adása után-is ezen hegyről, a' Török hajóknak a' Dunán való fel-jövetele, ha éppen el nem rekesztethetik-is, leg-alább nehezítették. Ezen Rendelés után, a' mi nagy Táborunk, az ugy nevezett *Karaschovai* hegyeken által Aug. 31-dikén *Káránsebesbe* érkezett; de hogy a' Generál Gróf *Vartensleben* keze alatt valóknak hátrább húzódásának, az őket kergető ellenségnek elsibe állás által eleit lehessen venni, erre nézve Sept. 3-dikán a' Tábor, Generál Gróf *Vartenslebenhez* közelebb *Szlatináig* *Káránsebesből* elébb mozdult, és magát következő napon a' G. *Vartensleben* Sergével, a' mely *Fenischen* és *Arménisen* már hátra húzódott vala, itten *Szlatinánál* edgyesítette. Mind azok a' Tudósítások mellyek az ellenség Táborától jönnek, azt erősítik, hogy a' Nagy Török Vezér a' *Seráskier* Bafsával edgyesülve *Méhádia* körül és *Su-pának* mellett fekszik, valósággal Sept. 10-dikén közelebb-is mozdult mi-hozzánk az ellenség, és a' velünk által-ellenben lévő hegyekre telepedett, a' mellyeken a' meredekség és szoros utak miatt nem lehetett ötöt meg-támodni. Sep. 14-dikén igyekezett az ellenség a' mi Táborunk' jobb szárnyának háta megé kerülni, de ezen tzeljától visszafra veretett, a' mint ez a' múlt jelentésben le-iratott vala: azolta semmi nagy dolgot nem próbált, hanem sok helyeken

ken készült Battériákról meg-nem szünik a' mi Sergeinkre ágyukat és Bombikot lövöldözni; mely által azon igyekezik, hogy minket még a' hátrább húzódásra kényszerítsen. Ezen ágyuzása által már 30 emberünket, és sokakat az ágyuk és éleséges szekerek eleibe való lovak közül el-ejtett és meg-sebesített; még több kárt-is tett volna ez által, ha mingyárt töltött Sántzokat nem készítettünk volna elejekbe. — Sept. 15-dikén G. G. *Brechainville* jelenti, hogy a' maga elől-járó Serge, mely a' *de Vins* Regementéből Generálm. Gr. *Aspermontnak* és Oberster *Oreillynek* kezek alatt *Alibeynál* és *Moravánál* áll vala, menthetetlenül és szerentsétlenül roszszul értett parantsolatból azon állását el-hagyván, hátra húzódott; ez által maga-is G. *Brechainville* kén-telenített a' maga Mária havánál vett állását és az *Almási* hegyeket el-hagyni, és *Fejéregyházra* hátrálni. Ez a' G. *Brechainville* jelentése a' Tábornál igen váratlan vala, de lehetett reményleni, hogy azon hibáson tett lépéseket ismét helyre lehet hozni, és azon el-hagyott helyekre vissza lehet menni: ezen reménység tartott Sept. 19-dikéig midőn az oda küldött Májor Hertzeg *Keusz* azzal a' bizonyos hirrel tért vissza, hogy Generál *Brechainville* kén-telenített Fejéregyházát-is (*Veiszkirchent*) az ellenségnek hátra hagyni, és *Versetzre* hátrább vonulni. Ezt hallván a' mi Nagy Taborunk, és látván hogy már a' Törököknek mind a' hegyekről mind a' Duna-vizéről a' Bánátus térségére akadály nélkül való bé-jöhetések vagyon, sőt már Moldava nevü Faluig bé-is jötteenek; tehát, hogy ők az e-
gész

gész Tartományt fel-ne prédálhassák, a' mi Táborunk a' *Káránsebesi* völgyből, a' *Temesvári* Bánát-nak térségére bejebb költözött: mely költözködés az *Illovai* Tábori-szállásról Sept. 21-dikén sietve véghez-is ment.

A' *Khotzimnál* lévő *Muszka* és *Tászári* edgyesült Táborból Sept. 19-dikén költ: *Khotzim* Várának örizete Követei által jelentvén, hogy a' Várnak feladása iránt edgyezézre (*Capitulátzióra*) akar menni, a' Kapitulátzió Sept. 19-dikén Hertzeg *Kóburg* és *Muszka* Generál Gróf *Sóltikov* által meg-kötött, illyen formán: hogy a' Várbéli Törökök és lakók 10 nap alatt ugy-mint Sept. 29-dikéig a' Várból fegyvereikkel edgyütt el-költözzenek, az alatt pediglen 7 Török Fő-emberek kezesül a' mi Táborunkban tartásanak, az el-költözésre rendelt nap előtt pediglen 3-mad nappal, a' Török Portának a' Várban maradandó fegyveri készületei és az ágyuk, a' miéinknek fogyatkozás nélkül által adatásanak. Ezen fel-adásról az ez utáni jelentésben bővebben. Eddig van a' Fő Hadi Tanátstól kiadott mostani jelentés. (**)

Meg-jegyzések.

A' Török Tábor vagy 13 mért-földel megint bejebb költözött a' mi Hazánkba; már a' Hadi-Kantzellária és a' hadi Posta más féltöbb hadi-készületekkel edgyütt *Temesvárba* szállott. — Mit mondjunk! itt a' nagy félelem miatt esett hirtelen-hivés miatt egy nem vélt szerentsétlenség történt, mellyet ennek-utánna bővebben meg-fognak tudni az Érd.

Olvasók. — — — — — — — — — —
 — — — — — — — — — —
 — — (a' rostában maradott.) — — — — —
 — — — — — — — — — —

Ugy veszfzük észre, hogy valamint mi, úgy a' Török-is készül a' Téli Táborozáshoz, és így a' Téli-szállásból nem sok fog lenni a' Télen. — Az idegen Levelekben azt írják, hogy Tseh és Morva Országokból a' mi Sergeink mind bé-fognának takarodni, és oda valamely bizonyos más Hatalmosságú Fejedelemnek fegyveresei fognának segittségül bé-szállani. — Ezt-is a' Bétsi Német Levelekben olvassuk, hogy ő Felsége a' hadi-taxával tellyességgel nem kívánván a' maga Pólgári-társaságbéli Tisztvifelöit terhelni, 50 milliomot érő Bankó-tzédulát fog megint nyomtattatni, 1 forintostól fogva 25 forintofig, mellyekről az iratik, hogy ezen hónapnak végén készen-is lennének. Az idő meg-mutatja, hogy lesz. — Azt bezzélik a' Törökökről, hogy ezek *Temesvárt* tellyességgel nem akarják ostrommal körül venni, hanem jobb és bal-felöl szándékoznak bejebb jöni. — Arad 6000 fegyveresekkel erősítettik, és a' Sántzok Sorompókkal vétetnek körül. — 12-dikben 2000 hadi betegek érkeztenek vala-még a' Bánátusi Táborból. — A' Lengyelek a' mostani Ország-gyülésben 100-ezerre akarják a' magok Táborjokat szaporittani, és a' következő Királyt-is ki-légyen? meg-akarják határozni: még pedig ezen Ország-gyülésére Ország Követjének egy Prötestánst választottanak. Ezen tisztelet, mely már sok századoktól fogva egy *Dissidensnek* (így hívják a' Prötestánst

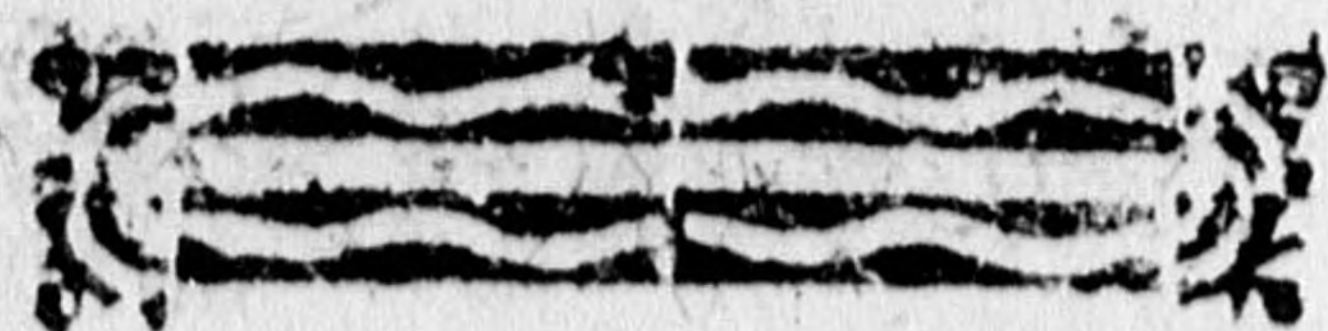

testánst a' Lengyelek) sem adattatott vala, egy igen nagy talentumú ifjú Kamarás Urnak *Bronitovszki-nak* adatek, kinek Attya, mint Réformások között leg-öregebb Ur, a' múlt *Confederátziokor* nagy üldözéseket szenvedett vala; és ennek 3 testvérei hazájokat ugyan ekkor el-hagyván Muszka és Pruszsus szolgálatba mentenek vala. Ez a' *Srodai* Országgyűlésében Ország Követjének választatik, és a' Valás-béli ellenkezéseket mind el-akarják a' Lengyelek távoztatni.

— — — — —
 — — — — —
 — — (Konkoly vólt és ki-húllott.) — —
 — — — — —
 — — — — —

Az egész Pruszsus Tábor, a' Berlini Levelek szerént, hadi-készületek tészzen. — A' Lengyel Király megint nagyon betegnek mondatik, és ez is edgyik oka a' felleges Országgyűlésének. — 12-dikben már minden Pruszsus Sergek és az egész *Artilleria* kemény tüzi eszköz meg-visgáltatott. — Az a' közönséges hir a' Lengyelekről, hogy már még-határozták legyen magokat, hogy ők a' Török' barátságában maradjanak. — Egész Pruszsziában nem tudatik még, mire készül a' Tábor, a' közönséges hir azt tartya, hogy a' Lengyeleknek Kordont húzni; de senki bizonyost nem mondhat felölle, az idő tészzen mindent világossá. — Edgyik Levelünkben tettünk vala emlékezetet a' *Szlatinánál* lett ütközetről, a' bizonyos hogy a' 14-dik Sept. meg-esett, de

tsak

tsak ugyan a' még eddig jött Tudósítások nem elegendendők arra, hogy valóságos és a' környül-állások - szerént le - irt Tudósítást tehessünk. Annyit tudunk benne, hogy az ütközet igen kemény volt. Már 12 - diktől fogva alkalmatlankodott a' Török éjjel nappal az *Illovánál* álló *Vartensleben* Seregének, mindég 6-ezeren ögyelgettek ott körül, tsatáztak a' Sereg elejivel, és mingyárt visszavonták magokat, mihelyt a' miéink keményen fogták, a' mellett fel - égettek két kis falut, és egynéhány lakosokat rabúl vittek. 13-dikán fel - mászott egy csoport Török a' hegy - tetőre, és onnan mintegy 18 ezerből álló, többnyire gyalog, közelített a' miéinkhez, 14-dikén rá - ütöttek a' *Vartensleben* szárnyára; és ugy tették hogy minden ezek kedvek tsak a' mi ágyuinkra volt függesztve, mert jól - lehet igen sok embert vesztettek - el, mindazonáltal nem hagyták félbe a' Pattantyusokra rohanni, a' kiket - is a' mint lehetett agyon lövöldöztek és vagdaltak. *Terzire* az - után olly erősen nyomúttak, hogy többnyire minden Pattantyusok vagy meg - ölettettek vagy meg - sebesítettek, és a' Regiment ágyuinak vissza kellett vittetni, azon - kívül a' Regimentből egy osztály egészen el - veszett, ekkor Generál *Palavitsinyi* a' bal szemére és karjára meg - sebesített, őtet fel - váltotta Generál *Hutten* és hasonlóképpen sebet kapott, a' Jantsárok le - vonták magokat, a' magok holtjai megett, míg a' puskát töltötték, 's azzal szaladtak és tüzeltek előre, egynéhány Regimentekbe jó forma kárt vallottunk, míg ő Felsőge a' Vasfokat az ellenségbe belé vágatta, azok tsináltak magoknak utat az ellenség közt, és a' Törököket nagy kárral szélllyel verték, de mihelyt öszve szedték magokat, mingyárt meg - ujjították az ütközetet, és a' Kurásirokat a' pantzélon keresztül is jól meg szabdalták, az ütközet tartott éjtszakáig, az ellenség el - vesztett egynéhány ezer embert, a' mi kárunkat még nem lehet meg - határozni.